

Lovforslag nr. L 130. Fremsat den 28. februar 2002 af socialministeren (Henriette Kjær)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om individuel boligstøtte

(Frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp m.v.)

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 844 af 24. september 2001, foretages følgende ændringer:

1. § 71 affattes således:

»§ 71. Kommunalbestyrelsen har pligt til at tilbyde

- 1) personlig hjælp og pleje og
- 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet.

Stk. 2. Tilbudene efter stk. 1 gives til personer, som på grund af midlertidig eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Stk. 3. Tilbudene efter stk. 1 kan ikke gives som generelle tilbud efter § 65.«

2. § 73 a affattes således:

»§ 73 a. Kommunalbestyrelsen har pligt til at tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.«

3. Efter § 74 indsættes:

»Kvalitetsstandarder

§ 74 a. Socialministeren fastsætter regler om

kvalitetsstandarder, hvori kommunalbestyrelsen bl.a. skal redegøre nærmere for de beslutninger, der er truffet om indhold, omfang og udførelse af hjælp efter §§ 71 og 73 a samt om opfølgningen på disse beslutninger.«

4. § 75 ophæves og i stedet indsættes:

»Afgørelse m.v.

§ 75. Kommunen træffer afgørelse om tildeling af personlig hjælp og pleje m.v. efter dette kapitel. Kommunen behandler anmodninger om hjælp efter § 71 ved en konkret, individuel vurdering af behovet for hjælp til de opgaver, som modtageren ikke selv kan udføre. Ved vurderingen af behovet for hjælp skal kommunen tage stilling til alle anmodninger om hjælp fra ansøgeren.

Stk. 2. Tilbudene om hjælp efter § 71 skal bidrage dels til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Tilbudene skal løbende tilpasses modtagerens behov.

Stk. 3. Tilbudet efter § 73 a gives efter en konkret, individuel vurdering af behovet for genoptræning med henblik på så vidt muligt at bringe personen op på det funktionsniveau, pågældende havde inden sygdommen.

§ 75 a. Afgørelsen skal meddeles ansøgeren skriftligt og skal være ledsaget af en skriftlig be-

grundelse. Af afgørelsen skal det fremgå, hvilke af ansøgerens anmodninger om hjælp kommunen har kunnet eller ikke har kunnet imødekomme, jf. § 75, stk. 1, samt hvilke krav der stilles til leverancesikkerheden i forbindelse med effektueringen af afgørelsen, jf. § 75 b, stk. 1.

Stk. 2. Til brug for afgørelsen efter stk. 1 udarbejder kommunen et skema. Skemaet skal som minimum indeholde oplysninger om, hvilke opgaver hjælpen omfatter, formålet med hjælpen, og for hvilken periode hjælpen gives. Skemaet udfyldes i samarbejde med ansøgeren og udleveres til ansøgeren som supplement til afgørelsen.

Stk. 3. For beboere i plejehjem m.v., jf. § 140, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og lejere i tilsvarende boligenheder, skal skemaet efter stk. 2 endvidere indeholde oplysninger om den samlede plan for pleje- og omsorgsindsatsen for ansøgeren. 1. pkt. omfatter alene de beboere og lejere i de nævnte boligformer, der modtager kommunale serviceydelser. Skemaet udfyldes i samarbejde med ansøgeren, nærmeste pårørende eller anden nærtstående og eventuelt ansøgerens egen praktiserende læge. Skemaet udleveres til ansøgeren i forbindelse med afgørelsen.

§ 75 b. Hjælp efter §§ 71 og 73 a skal leveres i overensstemmelse med den afgørelse, kommunen har truffet efter §§ 75 og 75 a. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at den tildelte hjælp efter § 71 leveres indenfor rimelig frist, hvis leverandøren ikke kan overholde de aftaler, der i forbindelse med afgørelsen efter § 75, stk. 1, er indgået om levering af hjælpen.

Stk. 2. Kommunen skal i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter § 71 oplyse modtageren af hjælpen om, hvilken person der på myndighedens vegne kan kontaktes, hvis den tildelte hjælp ikke leveres i overensstemmelse med afgørelsen.

Tilrettelæggelse og levering af hjælpen

§ 75 c. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre de kvalitets- og prismæssige krav, der stilles til leverandører af personlig og praktisk hjælp efter § 71, jf. § 74 a, herunder hvilket beredskab der, jf. § 75 b, stk. 1, kræves af leverandørerne for at sikre, at de afgørelser, der er truffet efter § 71, kan effektueres.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen har pligt til at

godkende og indgå kontrakt med enhver leverandør, der opfylder kravene i stk. 1, jf. dog stk. 7.

Stk. 3. En privat leverandør, der har indgået kontrakt med en eller flere kommuner, jf. stk. 1 og 2, anses som udgangspunkt for generelt kvalificeret til at udføre opgaver efter § 71. Kommunalbestyrelsen kan dog afvise at indgå kontrakt med leverandøren, hvis dennes kvalifikationer ikke opfylder den pågældende kommunalbestyrelses kvalitetskrav mv., jf. stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal skriftligt informere leverandørerne om baggrunden for, at der ikke kan indgås kontrakt.

Stk. 4. En person, der er berettiget til hjælp eller støtte efter § 71, jf. § 75, stk. 1, skal vælge hvilken af de efter stk. 2 godkendte leverandører, der skal udføre hjælpen. Til brug herfor skal kommunalbestyrelsen, i samarbejde med de godkendte leverandører, udarbejde informationsmateriale om leverandørerne. Det udarbejdede informationsmateriale skal i forbindelse med afgørelsen, jf. § 75, stk. 1, udleveres til de personer, der er tilkendt hjælp efter § 71.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal indgå skriftlig aftale med den valgte leverandør om udførelsen af den hjælp, der er truffet afgørelse om efter § 75, stk. 1, om leverancesikkerhed efter § 75 b, stk. 1, samt om betaling m.v.

Stk. 6. En person, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 71, kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, leverancesikkerhed, jf. § 75 b, stk. 1, samt om betaling m.v.

Stk. 7. Socialministeren fastsætter regler for opgørelse, offentliggørelse m.v. af de kommunale kvalitets- og priskrav efter stk. 1, samt regler for, hvornår kommunalbestyrelsen kan undtages for pligten til at indgå kontrakt, jf. stk. 2.

§ 75 d. Bestemmelserne i § 75 c omfatter ikke beboere i plejehjem m.v., jf. § 140, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og lejere i tilsvarende boligenheder.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre de kvalitetskrav, der stilles til leverandører af kommunale serviceydelser til de i stk. 1 nævnte persongrupper, jf. § 74 a. Hvis

F. t. l. vedr. social service, lov om retssikkerhed m.v.

kommunalbestyrelsen har ansvaret for andre dele af driften af de i stk. 1 nævnte boliger, skal kommunalbestyrelsen endvidere fastsætte og offentliggøre de kvalitetskrav, der stilles i forbindelse med varetagelsen af disse opgaver.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter regler for opgørelse, offentliggørelse m.v. af de kommunale kvalitetskrav efter stk. 2.

§ 75 e. Personer, der modtager hjælp efter § 71, kan vælge en helt eller delvis anden hjælp end den, der er truffet afgørelse om, jf. §§ 75 og 75 a. En tilkendt ydelse, der fravælges efter 1. punktum, kan ikke efterfølgende kræves leveret efter § 75 b, stk. 1.

Klage, opfølgning og tilsyn

§ 75 f. En klage over en afgørelse om hjælp efter §§ 71 og 72 kan først indbringes for det sociale nævn, når

- 1) klagen har været behandlet af klagerådet, jf. § 34, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og
- 2) kommunalbestyrelsen har taget stilling til klagerådets indstilling.

§ 75 g. Udover pligten til løbende at følge op på enkeltsgager, jf. § 113, har kommunalbestyrelsen pligt til at føre tilsyn med, at de kommunale opgaver efter §§ 71 og 73 a løses i overensstemmelse med de afgørelser, kommunen har truffet efter disse bestemmelser og i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagne kvalitetsstandarder, jf. § 74 a.

Stk. 2. Som led i tilsynsforpligtelsen efter stk. 1 skal kommunalbestyrelsen hvert år foretage mindst ét anmeldt og ét uanmeldt tilsynsbesøg i plejehjem m.v., jf. § 140, i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og i andre tilsvarende boligenheder i kommunen. Tilsynet omfatter indsatsen overfor de beboere og lejere, der modtager kommunale serviceydelser. Tilsynet skal ligesom de øvrige kommunale myndighedsopgaver på området udføres af personer, der alene varetager kommunale myndighedsopgaver. Tilsynet må ikke varetages af leverandører eller personer, der udfører opgaver på området.

Stk. 3. Efter hvert tilsynsbesøg udarbejder kommunalbestyrelsen en tilsynsrapport til brug for opfølgningen på tilsynsbesøget. Tilsynsrap-

porterne offentliggøres og sendes til høring i bruger- og pårørenderådet, jf. § 112 a, samt i det kommunale ældreråd, jf. § 30 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Den enkelte bruger eller pårørende skal endvidere have tilbud om løbende at få tilsendt tilsynsrapporterne. Kommunalbestyrelsen har pligt til på anmodning fra bruger- og pårørenderådet eller det kommunale ældreråd at tilbyde det pågældende råd en mundtlig præsentation og drøftelse af tilsynsrapporterne.

Stk. 4. Mindst én gang årligt udarbejder og offentliggør kommunalbestyrelsen en samlet redegørelse om tilsynet efter stk. 2 og 3 samt om det sundhedsfaglige tilsyn efter § 6 a i lov om embedslægeinstitutioner m.v. Redegørelsen skal endvidere indeholde en opgørelse over, hvad der i forbindelse med tilsynet er blevet afdækket om sammenhængen mellem de ydelser, der er truffet afgørelse om, og de faktisk leverede ydelser. Redegørelsen offentliggøres og sendes til høring hos bruger- og pårørenderådet, jf. § 112 a, samt hos det kommunale ældreråd. Kommunalbestyrelsen drøfter herefter redegørelsen på et møde med henblik på opfølgning på tilsynet.«

5. § 81, stk. 1, affattes således:

»**§ 81.** Amtskommunen yder hjælp efter §§ 71-73 a, 74, 75, 78, 79 og 86 til personer, der har ophold i amtskommunale boformer efter §§ 92-94 eller boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2 i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., såfremt boligen er oprettet af eller efter aftale med amtskommunen.«

6. § 92, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Personer, som modtager tilbud efter stk. 1, og som ønsker at flytte til en anden amtskommune, har ret til et tilsvarende tilbud i en anden amtskommune. Det er en forudsætning, at den pågældende opfylder betingelserne for at blive optaget i både fraflytningsamtskommunen og tilflytningsamtskommunen.«

7. I § 92 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Retten til frit valg efter stk. 3 omfatter ret til, at ens ægtefælle, samlever eller registrerede partner fortsat kan indgå i husstanden. Hvis en person ønsker, at en ægtefælle, samlever eller registreret partner fortsat skal indgå i husstan-

den, skal det tilbud, der gives efter stk. 1, være egnet til to personer. Hvis den pågældende person med handicap eller sindslidelse, jf. stk. 3, dør, har den efterlevende person ret til at blive boende.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

8. § 110 ophæves, og før § 110 a indsættes følgende overskrift:

»Kvalitetsstandarder«

9. § 113 a ophæves.

10. Efter § 128 indsættes:

»§ 128 a. For personer, der er fyldt 67 år, og som har ophold i boformer efter §§ 92 eller 140 eller efter § 5 i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., afholdes opholdskommunens udgifter til hjælp efter denne lov af den tidligere opholdskommune.

Stk. 2. Den tidligere opholdskommunes betaling efter stk. 1 kan højst udgøre en af socialministeren fastsat takst. Socialministeren bekendtgør årligt takster for betaling efter 1. pkt.«

11. § 149 affattes således:

»§ 149. Forslag om revision af §§ 75 f, og 81, stk. 2, fremsættes for Folketinget senest i folketingsåret 2003-2004.«

§ 2

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 267 af 12. april 2000, som senest ændret ved § 2 i lov nr. 490 af 7. juni 2001, foretages følgende ændring:

1. § 9 a, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 1, jf. § 128 a i lov om social service, når en person er flyttet til et tilsvarende tilbud i en anden kommune eller amtskommune efter følgende bestemmelser:

- 1) § 92, stk. 3, i lov om social service, eller
- 2) § 58 a i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.«

§ 3

I lov om individuel boligstøtte, jf. lovbekendtgørelse nr. 62 af 31. januar 2001, som ændret ved § 5 i lov nr. 285 af 25. april 2001, foretages følgende ændringer:

1. § 76, stk. 1, affattes således:

»§ 76. Hvis en person i medfør af § 58 a i lov om almene boliger og støttede private andelsboliger m.v. får anvist en bolig med kommunal anvisningsret eller en bolig anvist efter lovens § 143 e i en anden kommune, kan opholdskommunen kræve sin nettoudgift til boligstøtte refunderet af den tidligere opholdskommune.«

2. § 76, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Hvis en person i medfør af § 58 a i lov om almene boliger og støttede private andelsboliger m.v. får anvist en bolig med amtskommunal anvisningsret i en anden kommune, kan den amtskommune, hvor boligen er beliggende, kræve sin nettoudgift til boligstøtte, jf. § 75 a, refunderet af den tidligere opholdsamtskommune.«

§ 4

Loven træder i kraft den 1. juli 2002.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Med dette lovforslag tager regeringen det første store skridt i retning af at forbedre den danske velfærdspolitik på to af de områder, der står højt på regeringens dagsorden: Forbedringen af indsatsen overfor de svage ældre og opgøret med de kommunale/offentlige monopoler på levering af serviceydelser. Samtidig udmøntes hermed den del af regeringens finanslovsaftale med Dansk Folkeparti, der vedrører personlig og praktisk bistand m.v.

Den fælles linie i lovforslagets mange elementer er respekten for menneskers forskellighed og respekten for den enkeltes ret til selv at vælge.

Der skal ikke rokkes ved det offentliges ansvar for at træde til i de situationer, hvor der er behov. Alle skal kunne gå alderdommen i møde i tryk forvisning om, at hjælpen nok skal være der, hvis de får brug for den. Derfor indeholder lovforslaget også et forslag til forbedring af de ældres retssikkerhed i form af en præcisering af kommunalbestyrelsernes forpligtelse til at sikre, at de ældre får den hjælp, der er truffet afgørelse om.

Den øgede frihed for den enkelte og den øgede konkurrence om at levere serviceydelserne til de ældre skal således på ingen måde udhule det danske velfærdssystem. Tværtimod skal de foreslåede ændringer gøre systemet bedre, mere fleksibelt og mere brugervenligt.

Det er en vigtig pointe, at behovet for hjælp ikke skal medføre umyndiggørelse af den enkelte eller krav om, at den enkelte skal tilpasse sig stive, bureaukratiske systemer. Retten til at have indflydelse på eget liv skal gælde hele livet, også når svækkelser, sygdom eller andre faktorer gør, at man har brug for hjælp fra det offentlige. Derfor skal hjælpen tilbydes med respekt for den enkelte, og den enkelte skal have størst mulig indflydelse på, hvordan hjælpen tilrettelægges – systemtænkning skal erstattes af individuelle løsninger. Det er dette grundliggende menneskesyn, der kommer til udtryk i lovforslagets bestemmelser om frit valg.

Det frie valg skal indføres på hjemmehjælpsområdet: Når de kommunale myndigheder har truffet afgø-

relse om hjælp til personlig pleje eller praktiske opgaver i hjemmet, skal det være op til den enkelte selv at vælge, hvem der skal løse opgaverne. De kommunale myndigheder skal ikke længere have ret til at lukke kvalificerede, private leverandører ude; det skal være de ældre selv, der bestemmer, hvem der skal komme i hjemmet hos den enkelte og udføre opgaverne.

De ældre skal desuden - i højere grad end i dag - have indflydelse på, hvilke opgaver der skal løses, og hvordan hjælpen tilrettelægges fra gang til gang.

Det frie valg skal også indføres på boligområdet: Ældre mennesker med behov for en ældre- eller plejebolig skal have samme ret som alle andre til selv at vælge, hvor de vil bo, jf. økonomi- og erhvervsministerens samtidigt fremsatte lovforslag.

Det primære formål med dette lovforslag er at sætte borgeren i centrum og skabe bedre rammer for en ældrepolitisk indsats baseret på kontinuitet, selvstændighed, værdighed og respekt for de ældre og for deres individuelle ønsker og behov. Det er således regeringens overbevisning, at ikke mindst den mulighed for individuelle løsninger, der skabes med forslagene om frit valg, vil give større tilfredshed blandt de ældre.

Men der er også mange andre gevinster at hente ved at bryde med det offentliges monopol på leverance af ældreserviceydelser. For at dette kan ske på reelle vilkår, skal den enkelte kommunalbestyrelse udarbejde og offentliggøre de krav, der stilles til leverandørerne af hjælpen.

Det er sund forretningskik at fastsætte og synliggøre de pris- og kvalitetskrav, der stilles til leverandørerne af serviceydelser – også på ældreområdet. Alligevel vil denne øvelse i mange tilfælde være ny for de kommunale myndigheder, fordi der i mange kommuner hidtil kun har været én leverandør, nemlig den kommunale hjemmepleje. Da der ikke har været noget konkurrenceelement i ældreplejen, har der heller ikke været særlig stor opmærksomhed på fordelene ved at skabe klarhed over krav og forventninger til pris og kvalitet i ældreplejen. Økonomisk set har dette medvirket til at sløre billedet af, om skatteydernes penge er blevet brugt bedst muligt. Den manglende konkur-

rence på området har gjort det muligt for de kommunale leverandører at udføre opgaverne på ældre-serviceområdet uden at føle noget væsentligt pres for, eller noget ønske om, at få defineret opgaverne, at få gjort målene klare, at følge op herpå eller at forbedre effektiviteten. Denne praksis er uheldig på mange måder og indebærer blandt andet en betydelig risiko for, at ressourcerne ikke anvendes optimalt, at der ikke er afsat tilstrækkelige ressourcer til at opfylde serviceniveauet, eller at der ikke er tilstrækkelig service- eller kundeorientering i forhold til modtagerne af hjælpen.

Monopolsituationen har også medvirket til at sløre opmærksomheden om forskellen på de opgaver, der påhviler kommunalbestyrelsen som myndighed, og de opgaver, som kommunalbestyrelsen har besluttet at løse via sin kommunale leverandørvirksomhed. Sammenblanding af opgaverne og interesserne på tværs af myndigheds- og leverandørfunktionerne er hverken til gavn for borgerne, politikerne eller de ansatte i kommunen. Dette gælder ikke mindst, hvis leverandørvirksomheden får større opmærksomhed end myndighedsopgaven.

Når de kommunale myndigheder, som foreslået, pålægges at åbne for private leverandører i hjemmeplejen, vil det forudsætte, at der skabes klarhed over og synlighed om, at myndighedsopgaven og drift af leverandørvirksomheden er væsensforskellige opgaver, der bør holdes helt adskilte. En adskillelse, der vil gøre det lettere at fastholde kommunalpolitikerne på det, der er og bør være deres fornemmeste pligt: At påtage sig myndighedsansvaret overfor borgerne og det politiske ansvar for serviceniveauet i kommunen. Kommunalbestyrelsens myndighedsansvar indebærer blandt andet en forpligtelse til at skabe åbenhed om borgernes rettigheder og om de politiske beslutninger i kommunen. Det er også kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at borgerne får den hjælp, som de har krav på, og at sikre, at de kommunale skattekrone bliver anvendt så godt og så effektivt som muligt.

Hvis der ikke er klarhed over, hvornår kommunalbestyrelsen agerer som myndighed, og hvornår den agerer som leder af en leverandørvirksomhed, indebærer det en risiko for, at de afgørende og centrale forpligtelser overfor borgerne trænges i baggrunden af hensyn til den daglige drift af leverandørvirksomheden – at systemet sættes før borgeren og ikke omvendt.

De enkelte elementer i lovforslaget

Frit leverandørvalg

Regeringen ønsker med lovforslaget at skabe en sund konkurrence på ældre-serviceområdet for ad den-

ne vej at give de ældre en bedre mulighed for at vurdere og påvirke kvaliteten af den hjælp, de får. Samtidig ønsker regeringen med lovforslaget at forpligte de kommunale myndigheder til at melde klart ud om kvalitetskravene i hjemmeplejen samt at udskille og synliggøre de omkostninger, der er forbundet med at drive den kommunale leverandørvirksomhed på hjemmeplejeområdet.

Både for borgerne og for de ansvarlige kommunalpolitikere er det en fordel, at der skabes gennemsigtighed om, hvordan udgifterne til hjemmeplejen anvendes og prioriteres, og om hvilke krav politikerne på borgernes vegne stiller til udførelsen af opgaverne. Klarhed om opgavernes indhold, kvalitetskrav og ressourceanvendelse giver det bedst mulige beslutningsgrundlag for politikerne og vil gøre det muligt at sikre, at ressourcerne anvendes bedst muligt – uanset om leverandøren er kommunal eller privat.

Med lovforslaget lægges der op til, at de kommunale myndigheder forpligtes til at give alle kvalificerede leverandører adgang til at udføre hjemmeplejeopgaver. Det foreslås at pålægge de kommunale myndigheder en forpligtelse til at fastsætte og offentliggøre de kvalitets- og priskrav, der stilles til leverandører – offentlige som private – af personlig og praktisk hjælp i kommunen, samt at skrive kontrakt med alle de leverandører, der kan leve op til disse krav, og som ønsker at tilbyde deres ydelser til kommunens hjemmeplejensmodtagere.

Både pris- og kvalitetskravene skal være saglige, konkrete og velunderbyggede. Herudover skal de prismæssige krav afspejle de samlede, reelle og faktiske udgifter, der er forbundet med at levere ydelserne for den kommunale leverandørvirksomhed. Socialministeren vil udarbejde regler for, hvordan de faktiske udgifter skal opgøres. Udgangspunktet for disse regler vil være, at taksten, der skal gælde som myndighedens betaling til alle leverandører, fastsættes til kommunalbestyrelsens gennemsnitlige udgifter til den kommunale leverandørvirksomhed, opgjort efter omkostningsbaserede principper. Derved sikres lige økonomiske konkurrencevilkår mellem private og offentlige leverandører, ligesom omkostningerne ved den kommunale leverandørvirksomhed synliggøres.

I kvalitetskravene til leverandørerne kan kommunalbestyrelserne stille krav om eksempelvis arbejdsmiljø, personalepolitik samt krav til den uddannelsesmæssige baggrund for det udførende personale og krav om, at leverandøren skal modtage elever/stille praktikpladser til rådighed. Endvidere kan der eksempelvis stilles krav om mål for brugertilfredshed samt krav om leverancesikkerhed. Det er i tilknytning hertil

kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at leverandørerne i kontrakten forpligtes til at yde hjælpen i overensstemmelse med den enkelte afgørelse, og til at leve op til de kommunalpolitiske målsætninger for indhold, kvalitet, værdigrundlag m.v., samt øvrige retningslinier for hvordan hjælpen skal udføres, jf. den enkelte kommunes kvalitetsstandarder.

Lovforslaget ændrer ikke ved kommunalbestyrelsens muligheder for at sende de kommunale leverandør-opgaver i udbud.

Det er som nævnt et væsentligt formål med dette lovforslag at gøre op med de kommunale leverandørmonopoler og at lette de private leverandørers adgang til at tilbyde deres ydelser på samme vilkår som den kommunale leverandørvirksomhed. Derfor skal en privat leverandør, der har indgået kontrakt med kommunalbestyrelsen i én kommune, som udgangspunkt betragtes som kvalificeret til også at kunne tilbyde sine ydelser i landets andre kommuner. Det er dog samtidig vigtigt for regeringen at holde fast i, at det er den enkelte kommunalbestyrelse, der fastsætter serviceniveauet i kommunen. Derfor skal kommunalbestyrelsen have ret til – hvis det er sagligt begrundet – at afvise at indgå kontrakt med en leverandør, hvis leverandøren ikke kan leve op til de specifikke krav, der stilles i netop denne kommune. Hvis kommunen afviser en leverandør, har leverandøren krav på en skriftlig begrundelse herfor.

Hjemmehjælpsmodtagerne skal orienteres om, hvilke godkendte leverandører der er i kommunen, og skal selv frit kunne vælge blandt disse. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for – i samarbejde med de godkendte leverandører – at udarbejde informationsmateriale til hjemmehjælpsmodtagerne, der gør det muligt for den enkelte at træffe et kvalificeret valg mellem de forskellige leverandører i kommunen. Informationsmaterialet skal dels indeholde en grundig præsentation af de enkelte leverandører, dels en mere generel introduktion til det frie valg. Den generelle information skal blandt andet indeholde oplysninger om, hvor tit og med hvilken frist hjemmehjælpsmodtageren kan skifte leverandør, hvilke krav der stilles til leverandørerne og hvilke frister kommunalbestyrelsen har fastsat for behandling af ansøgninger om godkendelse fra nye leverandører m.v.

Friheden til selv at bestemme, hvem der skal levere hjælpen, vil typisk i sig selv give en større brugertilfredshed, fordi hjemmehjælpsmodtageren dermed bl.a. får mulighed for at fravælge en leverandør, han/hun er utilfreds med. Valgmuligheden vil derfor også kunne give den enkelte leverandør en god fornemmelse for, om opgaverne løses til brugernes til-

fredshed og give et grundlag for løbende at kvalitetsforbedre indsatsen.

Beboere i plejehjem og lignende boligenheder har særlige plejebestov, der bedst varetages ved en samlet, koordineret og fleksibel indsats, hvor den enkelte leverandør har base under boligenhedens tag. Det betyder, at driften af plejehjem og lignende boligenheder med udvidede plejefunktioner tilknyttet stiller særlige udfordringer til tilrettelæggelse af hjælpen. Derfor bør denne gruppe af ældre efter regeringens opfattelse ikke være omfattet af retten til frit at vælge leverandør.

Regeringen ønsker dog, at den øgede åbenhed om de krav, der fra kommunalbestyrelsens side stilles til leverandørerne, også skal gælde i forbindelse med driften af plejehjem og lignende boligenheder. Derfor foreslås det, at kommunalbestyrelsen pålægges at offentliggøre beskrivelsen af de krav, der stilles i forbindelse med driften af plejehjem og lignende boligenheder.

Endeligt ønsker regeringen med lovforslaget at udvide hjemmehjælpsmodtagerens ret til at udpege en person til at udføre hjælpen. I dag gælder denne ret kun for den praktiske hjælp. Fremover skal hjemmehjælpsmodtageren også kunne udpege en person til at udføre den personlige pleje. Det vil fortsat være sådan, at de kommunale myndigheder skal godkende personen og skal indgå aftale om arbejdsforhold, leverancesikkerhed, løn m.v. Det vil således også fremover være den kommunale myndighed, og ikke den enkelte hjemmehjælpsmodtager, der er arbejdsgiver for den personligt udpegede hjælper.

Kommunen som myndighed og som leverandør

Lovforslaget ændrer ikke på det forhold, at det er kommunalbestyrelsen, der som myndighed har ansvaret for at træffe overordnede, politiske beslutninger om indholdet af ældreplejen. Dette ansvar indebærer blandt andet, at det påhviler kommunalbestyrelsen at træffe beslutning om fastsættelse af det kommunale serviceniveau, at opstille mål for brugertilfredshed m.v. samt at følge op på, at de politiske beslutninger føres ud i livet. Kommunalbestyrelsen har som myndighed tillige det overordnede ansvar for, at der ydes den hjælp, der er nødvendig ud fra den enkelte modtagers behov, samt at de konkrete ydelser, der er truffet afgørelse om, også leveres i overensstemmelse med afgørelsen.

Lovgivningen på ældreområdet er en rammelovgivning, der overlader fastlæggelsen af indholdet i ældreplejen til den enkelte kommunalbestyrelse. Der er således et ganske væsentligt råderum for de kommunalpolitiske beslutningstagere på netop ældreområdet –

et råderum, der forudsætter, at kommunalbestyrelserne påtager sig det myndighedsansvar, der ligger i bl.a. beslutning om indholdet af, opfølgningen på og tilsynet med, at de kommunale opgaver løses i overensstemmelse med lovgivningen og med de beslutninger, den enkelte kommunalbestyrelse har vedtaget.

For at kunne løse denne opgave skal kommunalbestyrelsen gøre sig klart, hvilke krav der fra den kommunale myndigheds side skal stilles til leverandørerne i hjemmeplejen – og dette gælder fuldstændigt uafhængigt af, om leverandøren er kommunal eller privat. Kommunalbestyrelsen skal ligeledes have gjort sig klart, hvilke beslutninger, det er nødvendigt at træffe for at sikre, at leverandørerne har den nødvendige indsigt i og viden til at kunne levere ydelserne på den måde, som der er et politisk ønske om i den enkelte kommune. En velfungerende indsats i hjemmeplejen forudsætter således, at der meldes klart ud om de gensidige forventninger, samt om de økonomiske og kvalitetsmæssige rammer, der er fastlagt for indsatsen. Forslaget om, at flere leverandører skal have mulighed for at udføre hjemmeplejeopgaver, synliggør på denne måde, hvor vigtigt det er at holde den kommunale myndighedsopgave adskilt fra den kommunale leverandørvirksomhed.

Erstatningshjælp

Kommunalbestyrelsen har efter den gældende lovgivning en klar forpligtelse til at sørge for tilbud om personlig og praktisk hjælp til personer, som ikke kan klare sig selv. Det er de kommunale myndigheder, der har ansvaret for at vurdere den enkeltes behov for hjælp og for at træffe afgørelse om, hvilke opgaver den enkelte kan få hjælp til at få løst svarende til behovet.

Når afgørelsen er truffet, har borgeren et retskrav på at få den hjælp, der er truffet afgørelse om. Myndighedens afgørelse er naturligvis bindende, og det er kommunalbestyrelsens pligt også at sikre, at hjælpen rent faktisk ydes i overensstemmelse med den afgørelse, der er truffet.

En landsdækkende undersøgelse, som Socialministeriet har foranlediget foretaget, viser, at ikke alle kommunalbestyrelser lever op til denne forpligtelse. Dette indebærer, at mange borgere helt eller delvist får aflyst den tildelte hjælp, uden at der er skabt sikkerhed for, at den udeblevne hjælp inden for rimelig tid leveres ad anden vej. Hermed bliver det den enkelte ældres problem, at afgørelser om hjælp ikke fuldt ud efterleveres, selv om dette alene burde være kommunalbestyrelsens eller leverandørens problem.

Det er ikke acceptabelt, at de ansvarlige myndighe-

der i nogle kommuner på denne måde hverken lever op til lovgivningen eller sikrer borgerne den hjælp, de har et retmæssigt krav på at få. Derfor ønsker regeringen med dette lovforslag at indskærpe kommunalbestyrelsens forpligtelse til at sørge for, at der leveres hjælp i overensstemmelse med den trufne afgørelse.

Med lovforslaget forpligtes kommunalbestyrelsen desuden til at sørge for, at de leverandører, der indgår kontrakt med, har et beredskab, der kan håndtere hændelser som sygdom hos personalet, ferieperioder, personalemangel og lignende. Borgeren skal ikke mærke noget til de problemer, der måtte være med ledelse eller arbejdstilrettelæggelse hos leverandøren. Kommunalbestyrelsen skal således sikre sig i kontrakten med leverandørerne, at den tilkendte hjælp kan leveres indenfor en rimelig frist i de tilfælde, hvor det pga. ganske særlige forhold ikke har været muligt at levere i overensstemmelse med den oprindeligt indgåede aftale om udførelse af hjælpen.

Det foreslås endvidere, at den kommunale myndighed pålægges en pligt til i forbindelse med den konkrete afgørelse, at tage stilling til, hvilken frist der i den pågældende sag gælder for levering af erstatningshjælp, hvis den oprindelige aftale undtagelsesvist ikke kan overholdes. Denne individuelt fastsatte frist skal fremgå både af aftalen med leverandøren og af selve afgørelsen om hjælpen.

Den ældre skal have klar besked om, hvor han/hun kan henvende sig, hvis hjælpen ikke leveres i overensstemmelse med afgørelsen og de indgåede aftaler. Derfor foreslås det, at de kommunale myndigheder forpligtes til i forbindelse med afgørelse om tildeling af personlig og praktisk hjælp at oplyse, hvilken kommunal myndighedsperson hjemmehjælpsmodtageren kan rette henvendelse til, hvis der er problemer med leveringen af den tildelte hjælp.

Fra centralt hold er der, bl.a. med kravet om udarbejdelse af kvalitetsstandarder for den personlige og praktiske hjælp, allerede tilvejebragt en række konkrete og nødvendige redskaber, som kommunalbestyrelserne kan bruge i arbejdet med at sikre, at borgerne får den hjælp, de har krav på. Der er således tilvejebragt et solidt grundlag for, at kommunerne kan leve op til de foreslåede ændringer i dette lovforslag.

Frit valg til plejehjem, plejebolig m.v.

Valgfrihed og fleksibilitet skal også sikres på boligområdet.

Hvis ældre, handicappede m.fl. ønsker et visiteret boligtilbud i en anden kommune, er der i dag særlige forhold, der skal være opfyldt, for at de har ret til at få deres ønske opfyldt. De særlige forhold vil typisk væ-

re, at den ældre eller handicappede har pårørende i tilflytningskommunen, eller at ønsket om flytning er begrundet i religiøse forhold.

Efter regeringens opfattelse skal de særlige betingelserne for flytteretten ophæves. Derfor foreslår regeringen, at alle ældre og personer med handicap, der vurderes at have behov for en ældre-/plejebolig eller plejehjemsplads, fremover skal have mulighed for selv at vælge, hvor de ønsker at bo. Økonomi- og erhvervsministeren har derfor samtidig fremsat lovforslag om, at ældre og handicappede skal have ret til frit valg inden for og på tværs af kommunegrænserne og inden for rammerne af kommunernes afgørelser med hensyn til botilbud. Det er fortsat en betingelse for at kunne få et botilbud i en anden kommune, at den pågældende af såvel fraflytnings- som tilflytningskommunen vurderes at have behov for det boligtilbud, der søges om.

Det foreslås endvidere i økonomi- og erhvervsministerens lovforslag, at ægtepar, samlevende eller registrerede partnere skal have ret til at blive boende sammen, når den ene ægtefælle eller samlever bliver visiteret til en ældrebolig, en plejebolig eller et lignende boligtilbud. En person, der er visiteret til et sådant boligtilbud, og som ønsker at blive boende med sin ægtefælle eller samlevende, skal derfor efter lovforslaget fremover tilbydes en bolig, der er egnet til to personer.

Det frie boligvalg for ældre og handicappede skal omfatte alle relevante boligtyper, både de boligtilbud, der reguleres efter boliglovgivningen, og de længerevarende boligtilbud, der fortsat reguleres efter sociallovgivningen. Det foreslås derfor, at socialministeren fastsætter regler for frit valg af amtskommunale botilbud efter § 92 i lov om social service samt tilbud om ophold i plejehjem eller beskyttede boliger efter § 140 i lov om social service, svarende til forslagene i økonomi- og erhvervsministerens lovforslag vedrørende ældreboliger og plejeboliger efter lov om almene boliger m.v.

Der henvises til bemærkningerne i økonomi- og erhvervsministerens lovforslag om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. og lov om boliger for ældre og personer med handicap (Frit valg af ældreboliger m.v. og bedre vilkår for selvejende institutioner).

Fraflytningskommunen skal som hidtil dække tilflytningskommunens udgifter til serviceydelser m.v. Af hensyn til kommunernes udgiftsstyring og de enkelte kommuners mulighed for selv at fastlægge serviceniveauet i øvrigt, foreslås det dog, at fraflytningskommunens betaling ikke skal kunne overstige lands-

dækkende takster. Taksterne foreslås fastsat årligt af socialministeren.

Øget fleksibilitet i hjemmehjælpen

Efter de gældende regler i serviceloven er der allerede hjemmel til en vis fleksibilitet både i tilrettelæggelse og udførelse af hjælpen. Modtagere af praktisk hjælp har således i særlige tilfælde ret til at bytte de visiterede ydelser til andre ydelser omfattet af kommunens tilbud om praktisk hjælp. Endvidere kan kommunerne tilbyde modtageren i disse tilfælde at bytte til ydelser, der ligger ud over det fastsatte serviceniveau.

Denne fleksibilitet foreslås udvidet, således at det bliver en generel ret for modtageren af hjælpen at bytte til andre ydelser, ligesom retten til at bytte ydelser foreslås udvidet til også at omfatte den personlige pleje. Hvis modtageren af hjælpen ønsker at bytte mellem personlig og praktisk hjælp forudsætter det dog, at der er truffet afgørelse om tildeling af begge ydelsesformer. En borger, der alene modtager praktisk hjælp, kan således ikke bytte til ydelser indenfor personlig pleje.

Brugeren og hjemmehjælperen har mulighed for fra gang til gang at aftale, hvordan udførelsen af hjælpen konkret skal tilrettelægges, og med lovforslaget får den ældre mulighed for at fravige afgørelsen. Bytteretten skal holdes indenfor den forventede tidsramme, som den kommunale myndighed har afsat til at udføre de behovsbestemte ydelser, der er truffet afgørelse om.

Det væsentligste formål med denne del af lovforslaget er således at forbedre den enkelte hjemmehjælpsmodtagers mulighed for at påvirke tilrettelæggelsen af hjælpen. Men ønsket om øget fleksibilitet ændrer ikke på, at det fortsat er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at der ydes den hjælp, der er nødvendig, ud fra enkelte modtagers behov. Det er derfor fortsat vigtigt, at borgerens ønske om at bytte ydelser ses i sammenhæng med kommunalbestyrelsens pligt til at yde den nødvendige hjælp i overensstemmelse med behovet. Derfor forudsættes det, at det fortsat er hjemmehjælperen, der i den konkrete situation fagligt vurderer, hvorvidt det er forsvarligt at fravælge de tildelte behovsbestemte ydelser til fordel for andre ydelser. Er der tvivl om, hvorvidt det er forsvarligt at fravælge den tildelte hjælp til fordel for andre ydelser, skal hjemmehjælperen tage udgangspunkt i den konkrete afgørelse og yde hjælp i overensstemmelse med dens ordlyd.

Lovforslaget ændrer ikke ved, at der fortsat skal visiteres til og træffes afgørelse om konkrete ydelser ud fra en behovsvurdering. Regeringen ønsker at sikre, at

afgørelsen i videst muligt omfang afspejler borgerens egne ønsker og behov. Derfor foreslås det, at den kommunale myndighed forpligtes til i forbindelse med visitationen i højere grad at tage borgerens egne ønsker, ligesom det tydeligt af afgørelsen skal fremgå, i hvilket omfang ansøgerens ønsker har kunnet imødekommes eller ej.

Da afgørelsen og dermed ydelserne skal afspejle det konkrete behov for hjælp, den enkelte har, vil der være en vis formodning for, at borgeren som hovedregel vil holde fast i de ydelser, der er truffet afgørelse om. Såfremt borgeren imidlertid vedvarende fravælger visiterede ydelser til fordel for andre ydelser, skal myndigheden derfor vurdere, om der er sammenhæng mellem behov og ydelser, og om der dermed er grundlag for at ændre afgørelsen. Øget fleksibilitet forudsætter derfor, at der sker en løbende vurdering af, om der er behov for en reevaluation på baggrund af borgerens (fra)valg af ydelser. Det er således en forudsætning bl.a. for den løbende reevaluation, at det som i dag fortsat dokumenteres hvilken hjælp, der er ydet ved det enkelte hjemmehjælpsbesøg.

Administrative og økonomiske konsekvenser

Lovforslaget er et led i udmøntningen af den del af aftalen om finansloven for 2002 mellem regeringen og Dansk Folkeparti, som vedrører bedre omsorg og frit valg for ældre. Det er aftalt med Kommunernes Landsforening, at de ekstra 0,5 mia. kr. fordeles til kommunerne i 2002 og 2003 efter en demografisk nøgle for udgiftsbehovene på ældreområdet til gennemførelsen af initiativer om valgmuligheder vedrørende hjemmehjælp og fri og fleksible hjemmehjælp samt til ældreområdet i øvrigt. Fordelingsnøglen fra 2004 og frem drøftes i forbindelse med den planlagte udligningsreform. I lyset af det aftalte, er der enighed om, at lovforslaget ikke giver grundlag for yderligere krav i henhold til DUT-princippet.

Frit valg af leverandør af hjemmehjælp

Der vil være øgede administrative udgifter i forbindelse med følgende elementer i lovforslaget:

- I forbindelse med fastsættelse og offentliggørelse af kvalitets- og prismæssige krav til leverandørerne vil der være omkostninger i form af den tid, det tager at udrede, hvilke ydelser den kommunale leverandørvirksomhed hidtil har leveret, og hvad de enkelte ydelser koster. Hertil kommer omkostninger i forbindelse med offentliggørelse af krav (annoncering mv.)
- Kommunalbestyrelsernes godkendelse af leverandører til hjemmehjælpsydelser vil medføre øgede

administrative omkostninger. Desuden vil der være administrative omkostninger forbundet både med selve kontraktindgåelsen og med de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen, pga. af kommunens pris- og kvalitetskrav, må afvise at indgå kontrakt med en leverandør.

- Kommunalbestyrelsen skal udfærdige en liste med kvalitetskrav til driften af plejehjem mv.
- Forslaget giver borgeren mulighed for at vælge mellem forskellige leverandører. Dette betyder, at den kommunale myndighed udarbejder, trykker og distribuerer informationsmateriale om udbydere af hjemmehjælpsydelser.

Erstatningshjælp

Forslaget skønnes at medføre en offentlig merudgift i forbindelse med erstatningshjælpen på 81,3 mill. kr. i 2002 og på 162,6 mill. kr. i de efterfølgende BO år. Udgifterne til erstatningshjælp vil alene være merudgifter for kommunerne.

Øget fleksibilitet i hjemmehjælpen

Gennemførelse af øget fleksibilitet i hjemmehjælpen vurderes at være udgiftsneutral.

Frit valg af plejehjem mv.

Forslaget har ingen økonomiske konsekvenser.

Der henvises i øvrigt til lovforslag om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. og lov om boliger for ældre og personer med handicap (frit valg af ældreboliger m.v. og bedre vilkår for selvejende institutioner), der samtidig er fremsat af økonomi- og erhvervsministeren.

Lovforslaget er forhandlet med Kommunernes Landsforening.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

I forbindelse med udmøntningen af bemyndigelsesbestemmelsen i forslaget til affattelse af servicelovens § 75 c, stk. 7, hvorefter socialministeren fastsætter regler for opgørelse og offentliggørelse af pris- og kvalitetskrav, vil disse blive forelagt et virksomhedspanel med henblik på vurdering af konsekvenserne for erhvervslivet.

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget skønnes ikke til at have konsekvenser for miljøet.

Forholdet til EU-retten

Lovforslaget tager hensyn til EU-udbudsreglerne i tjenesteydelsesdirektivet.

Høring

Lovforslaget er samtidig med fremsættelsen sendt i høring til Den Sociale Ankestyrelse, Den Sociale Sikringsstyrelse, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune, Amtsrådsforeningen, Det Centrale Handicapråd, De Samvirkende Invalideorganisationer, Foreningen af Of-

fentlige Ansatte, Dansk Sygeplejeråd, Landsforeningen Ældresagen, Ældremobiliseringen, Alzheimerforeningen, Pårørendegruppen for Svage Ældre, Om-sorgsorganisationernes Samråd, Sammenslutningen af Ældreråd, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd.

Lovforslagets konsekvenser i hovedtræk

	Positive konsekvenser/ Mindreudgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner		Forslaget skønnes at medføre en offentlig merudgift i forbindelse med erstatningshjælpen på 81,3 mill. kr. i 2002 og på 162,6 mill. kr. i de efterfølgende BO år. Ud-gifterne til erstatningshjælp vil alene være merudgifter for kom-munerne.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Nogle administrative omkostninger
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Nyt marked for private udbydere	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget tager hensyn til EU-udbudsreglerne i tjenesteydelsesdirektivet.	

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1**Til nr. 1*

Der er ikke tilsigtet nogen indholdsmæssig ændring af servicelovens § 71. Ændringerne er dels udtryk for sproglige præciseringer af kommunalbestyrelsens ansvar, og dels udtryk for en tilpasning af bestemmelsen til eksisterende praksis. § 71, stk. 1, nr. 3 i den gældende servicelov om hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder foreslås derfor indarbejdet i forslaget til affattelse af servicelovens § 75, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, da der ikke er tale om en selvstændig ydelse i § 71's forstand. Vedligeholdelse af fysiske eller psykiske færdigheder er derimod en del af det overordnede formål med hjælpen efter servicelovens § 71, og hjælpen efter stk. 1, nr. 1 og 2, skal til-

rettelægges, så dette formål i videst muligt omfang tilgodeses.

Til nr. 2

Der er alene tale om en sproglig præcisering af kommunalbestyrelsens forpligtelse til at tilbyde genoptræning. Den gældende bestemmelse i servicelovens § 73 a, stk. 2, foreslås indarbejdet i forslaget til affattelse af servicelovens § 75, stk. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, som led i en redaktionel ændring af kapitel 14. Indholdsmæssigt er der ikke tilsigtet ændringer med forslaget.

Til nr. 3

Som led i den redaktionelle ændring af servicelovens kapitel 14 foreslås det at indarbejde de dele af den nuværende bestemmelse i servicelovens § 110 a (kvalitetsstandarder), der specifikt vedrører udarbejdelse af kvalitetsstandarder for personlig og praktisk

hjælp efter servicelovens § 71, samt træningstilbud efter 73 a, i kapitel 14. Formålet med ændringen er at tydeliggøre beslutningsprocessen i kommunen i forbindelse med den samlede tilrettelæggelse af den kommunale indsats på serviceområdet. Der er ingen indholdsmæssige ændringer forbundet med forslaget.

For så vidt angår udarbejdelse af kvalitetsstandarder for servicelovens tilbud til voksne i øvrigt henvises til den gældende bestemmelse i servicelovens § 110 a.

Til nr. 4

Til § 75

Som led i den redaktionelle ændring af servicelovens kapitel 14 foreslås det, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 1-3, at indarbejde den nuværende bestemmelse i servicelovens § 110 om afgørelser, udformning af skema (dels til brug for visitationsprocessen og dels til brug for selve afgørelsen) mv. i § 75.

Det foreslås, at det i servicelovens § 71, stk. 1 præciseres, at den kommunale myndighed i forbindelse med afgørelsen skal tage stilling til alle ansøgerens anmodninger om hjælp og lade myndighedens vurderinger heraf fremgå af afgørelsen. Hermed forpligtes den kommunale myndighed til at synliggøre i hvilket omfang ansøgerens egne anmodninger imødekommes eller ej med den trufne afgørelse.

Det foreslås endvidere, at den nuværende bestemmelse i servicelovens § 71, stk. 1, nr. 3, indarbejdes i § 75, stk. 2. Der henvises til bemærkningerne ovenfor til § 1, nr. 1. Endeligt foreslås det, at den gældende bestemmelse i servicelovens § 73 a, stk. 2, indarbejdes i affattelsen af servicelovens nye § 75, stk. 3.

Indholdsmæssigt er der derudover ingen ændringer. Formålet er at samle og dermed tydeliggøre hele processen omkring visitation, skema, afgørelse og skriftlighed i én bestemmelse.

Til § 75 a

Med forslaget forpligtes den kommunale myndighed til at inddrage alle ansøgerens egne ønsker eller anmodninger om hjælp i grundlaget for afgørelsen, samt til i selve afgørelsen at lade det fremgå klart, om og i hvilket omfang den enkeltes ønsker har kunnet imødekommes eller ej. Efter forvaltningslovens § 22 skal en afgørelse, når den meddeles skriftligt, allerede i dag indeholde en skriftlig begrundelse. For så vidt angår kravet om, at afgørelser skal indeholde oplysninger om leverancesikkerheden, henvises til bemærkninger herom til forslaget til affattelse af servicelovens § 75 b.

For så vidt angår det skema, der anvendes i tilknyt-

ning til afgørelsen, jf. den gældende § 110, stk. 2, er der ingen indholdsmæssige ændringer. Det foreslås dog præciseret, at skemaet både skal tjene som et redskab forud for afgørelsen, i forbindelse med vurderingen af behovet for hjælp, og som et supplement til den afgørelse, som ansøgeren modtager fra myndigheden.

Til § 75 b

Med forslaget indskræpes kommunalbestyrelsens eksisterende ansvar for at sikre, at hjælpen leveres i overensstemmelse med den afgørelse, som den kommunale myndighed har truffet. Det foreslås, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at sørge for, at hjælpen indenfor en rimelig frist bliver leveret i de tilfælde, hvor leverandørerne af hjælpen ikke har været i stand til at overholde de oprindelige aftaler om levering af hjælpen. Det er op til den kommunale myndighed konkret at tage stilling til, hvad der i tilknytning til den enkelte sag – vurderet i forhold til modtagerens forhold og ydelsernes art – kan anses for at være en rimelig frist. Den frist, den kommunale myndighed fastsætter i forhold til ydelserne i den enkelte sag, skal dels fremgå af afgørelsen, jf. § 75 a, stk. 1, dels fremgå af aftalen med leverandøren, jf. § 75 e, stk. 5.

Med henblik på at fastholde kommunalbestyrelsen på ansvaret for og pligten til at sikre, at hjælpen leveres i overensstemmelse med afgørelsen, foreslås det endvidere, at den kommunale myndighed forpligtes til, i forbindelse med afgørelsen om tildeling af hjælp efter § 71, at oplyse, hvilken myndighedsperson i kommunen, hjemmehjælpsmodtageren kan rette henvendelse til, hvis der er problemer med levering af hjælpen.

Til § 75 c

Kommunalbestyrelsen foreslås forpligtet til at fastsætte og offentliggøre de generelle kvalitets- og priskrav, der stilles til leverandører af personlig og praktisk hjælp i kommunen. Forslaget indebærer endvidere, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre de krav til beredskab, som leverandører skal tilvejebringe for at kunne sikre, at afgørelserne om hjælp efter § 71, stk. 1, fuld ud bliver effektueret. Forslaget medfører, at kommunalbestyrelsens pris- og kvalitetskrav skal gøres offentligt kendte, og at kravene skal gælde for alle udførere – den kommunale og de private. Der kan ikke stilles krav, der alene gælder for private udførere eller for nogle af udførerne i den enkelte kommune. Kvalitetskravene til personlig og praktisk hjælp fremgår af de kvalitetsstandarder, der er fastsat af den enkelte kommunalbestyrelse. Andre generelle krav kan eksempelvis være krav om mål for brugertilfredshed, krav om velkvalificeret og profes-

sionel ledelse, uddannelsesmæssige krav til det udførende personale, krav vedr. arbejdsmiljø, herunder at der føres en social personalepolitik og/eller krav om beskæftigelse af personer på særlige vilkår. I relation til uddannelsesmæssige krav til det udførende personale, er et fagligt velkvalificeret personale afgørende for, at den pleje og omsorg, der leveres, også er af ordentlig kvalitet. Personalet, der kommer i modtagerens hjem, skal være i stand til at observere forandringer i helbred, humør og almentilstand, og skal kunne gribe hensigtsmæssigt ind, når det er påkrævet. Der bør derfor stilles ensartede uddannelsesmæssige krav til det udførende personale - uanset om der er tale om kommunale eller private leverandører.

Kommunalbestyrelsen skal efter forslaget indgå kontrakt med alle de leverandører, der ønsker at tilbyde deres ydelser til modtagere af personlig og praktisk hjælp, og som opfylder kommunalbestyrelsens offentliggjorte pris- og kvalitetskrav til udførere af hjemme-hjælp.

Der foreslås en bemyndigelsesbestemmelse for socialministeren til at fastsætte regler for opgørelse og offentliggørelse af de kommunale pris- og kvalitetskrav, samt for, i hvilke særlige tilfælde kommunalbestyrelsen kan undtages for den generelle pligt til at indgå kontrakt med leverandører, der opfylder kvalitets- og priskravene.

Både pris- og kvalitetskravene skal være saglige og velunderbyggede, og for så vidt angår kvalitetskravene bør kommunen være opmærksom, at kravene ikke medfører en generel udelukkelse af mindre private virksomheder. For så vidt angår kravene til prisfastsættelsen skal kravene hertil afspejle de samlede reelle og faktiske udgifter, der er forbundet med at levere ydelserne for den kommunale leverandørvirksomhed. Taksten skal for alle leverandører fastsættes som kommunalbestyrelsens gennemsnitlige udgifter til den kommunale leverandørvirksomhed opgjort efter omkostningsbaserede principper. Dette indbefatter, at samtlige udgifter til f.eks. husleje, administration, løn mv., der er forbundet med leverandørvirksomheden, skal indregnes.

Ved fastsættelsen af reglerne for, under hvilke særlige forhold de kommunale myndigheder kan undtages fra den generelle pligt til at tegne kontrakt med kvalificerede leverandører, kan socialministeren tage udgangspunkt i de udelukkelsesgrunde, der anvendes i forbindelse med EU-udbud. Her anvendes som udelukkelsesgrunde blandt andet følgende forhold: Hvis et firma er under konkurs m.v., er straffet for en handling, der rejser tvivl om firmaets faglige hæderlighed,

har begået alvorlige fejl i forbindelse med udøvelsen af erhvervet, ikke har betalt til lovbestemte sociale sikringsordninger eller lignende alvorlige og bevislige forhold.

Såfremt en kommunalbestyrelse ikke indregner de fulde omkostninger i prissætningen på de ydelser, kommunen selv tilbyder, vil der være tale om konkurrenceforvridende støtte, som Konkurrencerådet kan gribe ind overfor, efter reglerne i konkurrencelovens § 11 a.

Det foreslås endvidere, at en privat leverandør, der har indgået kontrakt med kommunalbestyrelsen i én kommune, som udgangspunkt også skal anses for at være kvalificeret til at tilbyde sine ydelser i landets øvrige kommuner. Formålet er at lette de private leverandørers adgang til at tilbyde deres ydelser i landets kommuner. Da det samtidig skal fastholdes, at det er kommunalbestyrelsen, der fastsætter serviceniveauet i den enkelte kommune, herunder de nævnte pris- og kvalitetskrav, foreslås det at give kommunalbestyrelsen ret til at afvise at indgå kontrakt med en leverandør, selvom pågældende har kontrakt med en eller flere andre kommuner, såfremt leverandøren ikke lever op til de specifikke pris- og kvalitetskrav, der stilles i netop den kommune.

Hvis kommunalbestyrelsen afviser en leverandør, skal kommunalbestyrelsen informere leverandørerne, kommunale som private, om baggrunden for, at der ikke kan indgås kontrakt.

Når der er truffet afgørelse om hjælp efter § 71, skal modtageren tage stilling til, hvilken af de godkendte leverandører, pågældende ønsker skal udføre hjælpen. Med henblik på at give alle leverandører de samme muligheder for at informere modtagerne af hjælp om de enkelte virksomheder, skal de kommunale myndigheder forpligtes til i samarbejde med de godkendte leverandører at udarbejde informationsmateriale om leverandørerne. Informationsmaterialet skal udleveres til modtagere af hjælp efter § 71 i forbindelse med afgørelsen. Formålet hermed er også at give modtageren en reel mulighed for at træffe et kvalificeret valg mellem de forskellige leverandører i kommunen. Informationsmaterialet skal dels indeholde en grundig præsentation af de enkelte leverandører, og dels indeholde generelle oplysninger om mulighederne for at vælge, herunder mulighederne for og varsling af skift til en anden leverandør.

I forhold til udmøntningen af den konkrete afgørelse om hjælp, skal kommunalbestyrelsen indgå en skriftlig aftale med den valgte leverandør om den konkrete udførelse af den hjælp, der er truffet afgørelse

om. I aftalen skal der endvidere tages stilling til betaling mv.

Forslaget indebærer desuden en udvidelse af den eksisterende ret til at udpege egen personlig hjælper. Med forslaget har såvel modtagere af praktisk hjælp som modtagere af personlig hjælp og pleje fremover ret til at udpege egen hjælper til at udføre opgaverne i henhold til afgørelsen. Udover udvidelsen af personkredsen er der ingen indholdsmæssige ændringer.

Til § 75 d

Efter forslaget skal beboere i plejehjem og lignende boligheder med udvidede plejefunktioner ikke være omfattet af retten til frit leverandørvalg. Der bør dog også skabes øget gennemsigtighed om de opgaver, der skal løses i forbindelse med driften af plejehjem og lignende boligheder. Derfor foreslås det at kommunalbestyrelsen pålægges at offentliggøre beskrivelsen af de krav, der stilles i forbindelse med driften af plejehjem eller lignende boligheder. Beskrivelsen skal dels omfatte de krav, der stilles til leverancen af kommunale serviceydelser i de pågældende boligheder, dels de krav, der stilles til eventuelle andre dele af driften af de pågældende boligheder, som kommunalbestyrelsen måtte have ansvaret for.

Det foreslås at give socialministeren bemyndigelse til at fastsætte regler for, hvordan de kommunale kvalitetskrav skal opgøres og offentliggøres mv.

Til § 75 e

Forslaget giver personer, der modtager hjælp efter § 71, mulighed for at vælge, hvilke ydelser, der skal udføres. Forslaget er en udvidelse af de gældende regler, hvorefter det alene er modtagere af praktisk hjælp, der har adgang til at bytte eller erstatte de tildelte ydelser med andre ydelser. Efter de gældende regler er bytteretten endvidere begrænset til ”i særlige tilfælde”. Med forslaget gives hjemmehjælpsmodtageren en generel adgang til helt eller delvis at vælge anden hjælp end den, der er truffet afgørelse om. Adgangen til at bytte ydelser forudsættes holdt indenfor den tidsramme, som den kommunale myndighed forventer, at de tildelte ydelser efter afgørelsen, kan leveres indenfor. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger herom.

Til §§ 75 f og 75 g

Forslagene, der svarer til de gældende regler, er flyttet som et led i den redaktionelle ændring af servicelovens kapitel 14. Der er ikke sket indholdsmæssige ændringer bortset fra, at det i forslaget til affattelse af § 75 g er præciseret, at hverken leverandører eller per-

soner, der udfører opgaver på området, må varetage tilsynsopgaven.

Til nr. 5

Forslaget er en konsekvensændring som følge af de redaktionelle ændringer i servicelovens kapitel 14. Der er ingen indholdsmæssig ændring forbundet med forslaget.

Til nr. 6

Efter de gældende regler i § 92, stk. 3 i lov om social service har personer med handicap eller sindslidelse, der ønsker at flytte til en anden amtskommune, når ganske særlige forhold (familiemæssige og religiøse hensyn m.v.) taler for det, ret til et tilsvarende tilbud i den pågældende amtskommune. Det er en forudsætning, at den pågældende opfylder betingelserne for at blive optaget både i fraflytningsamtsskommunen og i tilflytningsamtsskommunen. Med dette forslag gøres flytteretten generel, idet de særlige betingelser for flytteretten ophæves.

I forbindelse med optagelse i amtskommunale botilbud efter servicelovens § 92, er det amtskommunen, der træffer afgørelse om optagelse efter indstilling fra opholdskommunen. Efter forslaget vil en person, som opfylder betingelserne for en amtskommunal boform i den oprindelige amtskommune have ret til efter ønske, at blive optaget på en tilsvarende boform i en anden amtskommune, forudsat at pågældende også opfylder visitationskriterierne der.

Reglerne i Socialministeriets bekendtgørelse om betaling for botilbud efter servicelovens kapitel 18, samt om flytteret i forbindelse med botilbud efter § 92, vil blive ændret i overensstemmelse med økonomi- og erhvervsministerens samtidig fremsatte lovforslag om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i økonomi- og erhvervsministerens lovforslag.

Til nr. 7

Det foreslås, at retten til det frie valg også omfatter en ret til at ægtefæller, samlevende eller registrerede partnere kan blive boende sammen, når den ene ægtefælle bliver visiteret til et amtskommunalt botilbud efter § 92 i lov om social service. Hvis den pågældende person med handicap eller sindslidelse, ønsker at ægtefælle, samlever eller registrerede partner fortsat skal indgå i husstanden, har vedkommende krav på, at det tilbud, der gives den handicappede eller sindslidende person, er egnet til 2 personer.

Det foreslås endvidere, at en ægtefælle, samlever eller en registreret partner til den handicappede eller

sindslidende person skal have ret til at blive boende, hvis den handicappede eller sindslidende dør.

Det vurderes, at det formentlig vil være sjældent, at denne situation opstår. Bestemmelsen sigter især på personer, der har været udsat for en trafikulykke eller scleroseramte personer.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne i økonomi- og erhvervsministerens lovforslag.

Til nr. 8 og 9

Forslagene er et led i den redaktionelle ændring af servicelovens kapitel 14. Der er ingen indholdsmæssige ændringer forbundet med forslagene.

Til nr. 10

Efter de gældende regler i bekendtgørelse nr. 82 af 5. februar 1998 om plejehjem og beskyttede boliger har ældre og personer med handicap, der ønsker at flytte til en anden kommune, ret til et tilsvarende tilbud i plejehjem eller beskyttet bolig i den pågældende kommune, når særlige forhold taler for det. Det er en forudsætning, at den pågældende opfylder betingelserne for at få tilkendt en bolig både i fraflytningskommunen og i tilflytningskommunen.

Efter økonomi- og erhvervsministerens samtidig fremsatte lovforslag om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. og lov om boliger for ældre og personer med handicap, foreslås det, at ældre og personer med handicap får ret til frit valg af ældrebolig samt plejebolig.

Reglerne i Socialministeriets bekendtgørelse om plejehjem og beskyttede boliger vil blive ændret i overensstemmelse med økonomi- og erhvervsministerens lovforslag. Der henvises til bemærkningerne i dette lovforslag.

Efter de gældende regler er den tidligere fraflytningskommune forpligtet til at afholde tilflytningskommunens udgifter til hjælp efter serviceloven, jf. § 128 i lov om social service. Reglerne i § 128 i lov om social service om refusion af udgifter til hjælp efter lov om social service finder tilsvarende anvendelse for udgifter vedrørende plejehjem og beskyttede boliger, jf. § 4, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 82 af 5. februar 1998.

Tilflytningskommunens udgifter efter serviceloven skal fortsat betales af fraflytningskommunen. Af hensyn til kommunernes udgiftsstyring og de enkelte kommuners mulighed for selv at fastlægge serviceniveauet i øvrigt, foreslås det, at der fastsættes landsdækkende takster for den mellemkommunale betaling. Fraflytningskommunens betaling skal ikke kunne overstige disse landsdækkende takster.

Det foreslås, at socialministeren får bemyndigelse til årligt at fastsætte disse takster.

Taksterne vedrører alene den mellemkommunale betaling i de tilfælde, hvor personer over 67 år får ophold i amtskommunale botilbud efter § 92 i lov om social service, i plejehjem og beskyttede boliger efter § 140 i lov om social service eller i almen ældrebolig efter § 5 i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., i en anden kommune. Udgifter til personer under 67 år er fortsat omfattet af reglerne om grundtakstfinansiering, jf. § 131 i lov om social service.

Pleje- og omsorgsindsatsen over for beboere/lejere i de forskellige boligformer, der er omfattet af forslaget, varierer meget. Derfor er det hensigten at fastsætte takster for forskellige typer af botilbud, fx plejebolig, plejehjem, beskyttet bolig m.v. Taksterne fastsættes på baggrund af oplysninger fra kommunerne om udgifternes størrelse efter serviceloven i de pågældende botilbud. Socialministeriet forventer at kunne indhente disse oplysninger fra et repræsentativt udsnit af landets kommuner.

De landsdækkende takster vil årligt blive bekendtgjort for kommunerne.

Til nr. 11

Det foreslås, at den gældende revisionsbestemmelse i servicelovens § 149 forlænges med to år. Regeringen vil indenfor den nærmeste tid vurdere mulighederne for regelforenkling, herunder mulighederne for forenkling af klagereglerne på det sociale område. Regeringen vil overveje, hvordan et sammenhængende og helhedsorienteret klagesystem skal udformes, herunder hvordan borgerens retssikkerhed kan styrkes yderligere, ligesom der vil blive lagt særligt vægt på at sikre korte sagsbehandlingstider.

Til § 2

Til nr. 1

Forslaget er en konsekvensændring som følge af ændringer af reglerne om retten til at flytte til et tilsvarende botilbud i en anden kommune for personer, der er visiteret til en plejehjemsplads, ældrebolig eller et tilbud efter § 92, stk. 3, i serviceloven, idet der indføres frit valg til plejehjem, beskyttede boliger, plejebolig m.v. Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Opholdskommunen har refusionsadgang fra tidligere opholdskommune for kommunens andel af udgifterne efter de love, der er nævnt i stk. 1. Udgifterne til personer over 67 år kan højst udgøre et beløb, der fastsættes af socialministeren som en mellemkommu-

nal takst, jf. forslaget til affattelse af § 128 a. Udgifter til personer under 67 år er omfattet af grundtakstfinansiering, jf. § 131 a i lov om social service.

Til § 3

Til nr. 1 og 2

Efter den gældende boligstøtte-lovs § 76, stk. 1, har fraflytningskommunen pligt til at refundere tilflytningskommunens nettoboligstøtteudgifter til personer, der i medfør af den gældende § 63 i lov om almene boliger og støttede private andelsboliger m.v. har ret til og får anvist en bolig med kommunal anvisningsret.

Tilsvarende har en amtskommune efter boligstøtte-lovens § 76, stk. 2, pligt til at refundere tilflytnings-amtskommunens boligstøtteudgifter, hvis en person efter § 63 i lov om almene boliger får anvist en bolig med amtskommunal anvisningsret i en anden amtskommune.

Den mellemkommunale refusion omfatter den del

af boligstøtteudgiften, der ikke dækkes af statsrefusion, dvs. 25 pct. af udgifter til boligydelse til pensionister og 50 pct. af udgifter til boligsikring.

Det foreslås i konsekvens af det af økonomi- og erhvervsministeren samtidig fremsatte lovforslag om frit valg af ældreboliger m.v., at refusionspligten fremtidig skal gælde i de tilfælde, hvor en person vælger og får anvist en bolig i en anden kommune efter den foreslåede § 58 b i lov om almene boliger og støttede private andelsboliger m.v.

Refusionspligten efter den foreslåede § 76, stk. 1 i boligstøtte-loven gælder, uanset om anvisning foretages af kommunen, eller anvisningen forestås af en almen boligorganisation efter § 55, stk. 1, i lov om almene boliger eller af en selvejende institution efter den foreslåede § 143 e i lov om almene boliger.

Til § 4

Det foreslås, at lovforslaget træder i kraft d. 1. juli 2002.

Bilag 1

Løvforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 71. Kommunen sørger for tilbud om

- 1) personlig hjælp og pleje,
- 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og
- 3) hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder.

Stk. 2. Tilbudene efter stk. 1 gives til personer, som på grund af midlertidig eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Stk. 3. En person, som efter en afgørelse truffet af kommunen er berettiget til hjælp eller støtte efter stk. 1, nr. 2, skal kunne vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunen, som herefter skal indgå skriftlig aftale med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne samt om betaling m.v.

Stk. 4. Tilbudene efter stk. 1, nr. 1 og 2, kan ikke gives som generelle tilbud efter § 65.

§ 73 a. Kommunen sørger for tilbud om genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.

Stk. 2. Tilbudet efter stk. 1 gives efter en konkret individuel vurdering af behovet for genoptræning med henblik på så vidt muligt at bringe personen op på det funktionsniveau, pågældende havde inden sygdommen.

Løvforslaget

§ 1

I lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 844 af 24. september 2001, foretages følgende ændringer:

1. § 71 affattes således:

»§ 71. Kommunalbestyrelsen har pligt til at tilbyde

- 1) personlig hjælp og pleje og
- 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet.

Stk. 2. Tilbudene efter stk. 1 gives til personer, som på grund af midlertidig eller varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke selv kan udføre disse opgaver.

Stk. 3. Tilbudene efter stk. 1 kan ikke gives som generelle tilbud efter § 65.«

2. § 73 a affattes således:

»§ 73 a. Kommunalbestyrelsen har pligt til at tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse.«

3. Efter § 74 indsættes:

»Kvalitetsstandarder

§ 74 a. Socialministeren fastsætter regler om kvalitetsstandarder, hvori kommunalbestyrelsen bl.a. skal redegøre nærmere for de beslutninger, der er truffet om indhold, omfang og udførelse af hjælp efter §§ 71 og 73 a samt om opfølgningen på disse beslutninger.«

§ 75. Tilbudene i §§ 71-73 gives efter en konkret individuel vurdering af behovet til opgaver, som modtageren ikke selv kan udføre. Tilbudene skal løbende tilpasses modtagerens behov.

Stk. 2. Tilbudene i §§ 71-73 skal bidrage til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Stk. 3. Personer, der modtager hjælp eller støtte efter § 71, stk. 1, nr. 2, kan i særlige tilfælde vælge en hel eller delvis anden hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet end den, der er truffet afgørelse om, jf. stk. 1 og 2. Kommunen kan beslutte, at modtageren i disse tilfælde kan vælge hjælp til andre opgaver end dem, der er nævnt i § 71, stk. 1, nr. 2.

Stk. 4. En klage over en afgørelse efter §§ 71 og 72 kan først indbringes for det sociale nævn, når

- 1) klagen har været behandlet af klagerådet, jf. § 34, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og
- 2) kommunalbestyrelsen har taget stilling til klagerådets indstilling.

4. § 75 ophæves og i stedet indsættes:

»Afgørelse m.v.

§ 75. Kommunen træffer afgørelse om tildeling af personlig hjælp og pleje m.v. efter dette kapitel. Kommunen behandler anmodninger om hjælp efter § 71 ved en konkret, individuel vurdering af behovet for hjælp til de opgaver, som modtageren ikke selv kan udføre. Ved vurderingen af behovet for hjælp skal kommunen tage stilling til alle anmodninger om hjælp fra ansøgeren.

Stk. 2. Tilbudene om hjælp efter § 71 skal bidrage dels til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder, dels til at afhjælpe væsentlige følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. Tilbudene skal løbende tilpasses modtagerens behov.

Stk. 3. Tilbudet efter § 73 a gives efter en konkret, individuel vurdering af behovet for genoptræning med henblik på så vidt muligt at bringe personen op på det funktionsniveau, pågældende havde inden sygdommen.

§ 75 a. Afgørelsen skal meddeles ansøgeren skriftligt og skal være ledsaget af en skriftlig begrundelse. Af afgørelsen skal det fremgå, hvilke af ansøgerens anmodninger om hjælp kommunen har kunnet eller ikke har kunnet imødekomme, jf. § 75, stk. 1, samt hvilke krav, der stilles til leverancesikkerheden i forbindelse med effektueringen af afgørelsen, jf. § 75 b, stk. 1.

Stk. 2. Til brug for afgørelsen efter stk. 1 udarbejder kommunen et skema. Skemaet skal som minimum indeholde oplysninger om hvilke opgaver hjælpen omfatter, formålet med hjælpen, og for hvilken periode hjælpen gives. Skemaet udfyldes i samarbejde med ansøgeren og udleveres til ansøgeren som supplement til afgørelsen.

Stk. 3. For beboere i plejehjem m.v., jf. § 140, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og lejere i tilsvarende boligenheder, skal skemaet efter stk. 2 endvidere indeholde oplysninger om den samlede plan for pleje- og omsorgsindsatsen for ansøgeren. 1. pkt. omfatter alene de beboere og lejere i de nævnte boligformer, der modtager kommunale serviceydelser. Skemaet udfyldes i samarbejde med ansøgeren, nærmeste pårørende eller anden nærtstående og eventuelt ansøgerens egen praktiserende læge. Skemaet udleveres til ansøgeren i forbindelse med afgørelsen.

Bilag til f. t. l. vedr. social service, lov om retssikkerhed m.v.

§ 75 b. Hjælp efter §§ 71 og 73 a skal leveres i overensstemmelse med den afgørelse, kommunen har truffet efter §§ 75 og 75 a. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at den tildelte hjælp efter § 71 leveres indenfor rimelig frist, hvis leverandøren ikke kan overholde de aftaler, der i forbindelse med afgørelsen efter § 75, stk. 1, er indgået om levering af hjælpen.

Stk. 2. Kommunen skal i forbindelse med afgørelsen om hjælp efter § 71 oplyse modtageren af hjælpen om, hvilken person der på myndighedens vegne kan kontaktes, hvis den tildelte hjælp ikke leveres i overensstemmelse med afgørelsen.

Tilrettelæggelse og levering af hjælpen

§ 75 c. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre de kvalitets- og prismæssige krav, der stilles til leverandører af personlig og praktisk hjælp efter § 71, jf. § 74 a, herunder hvilket beredskab der, jf. § 75 b, stk. 1, kræves af leverandørerne for at sikre, at de afgørelser, der er truffet efter § 71, kan effektueres.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen har pligt til at godkende og indgå kontrakt med enhver leverandør, der opfylder kravene i stk. 1, jf. dog stk. 7.

Stk. 3. En privat leverandør, der har indgået kontrakt med en eller flere kommuner, jf. stk. 1 og 2, anses som udgangspunkt for generelt kvalificeret til at udføre opgaver efter § 71. Kommunalbestyrelsen kan dog afvise at indgå kontrakt med leverandøren, hvis dennes kvalifikationer ikke opfylder den pågældende kommunalbestyrelses kvalitetskrav mv., jf. stk. 1. Kommunalbestyrelsen skal skriftligt informere leverandørerne om baggrunden for, at der ikke kan indgås kontrakt.

Stk. 4. En person, der er berettiget til hjælp eller støtte efter § 71, jf. § 75, stk. 1, skal vælge hvilken af de efter stk. 2 godkendte leverandører, der skal udføre hjælpen. Til brug herfor skal kommunalbestyrelsen, i samarbejde med de godkendte leverandører, udarbejde informationsmateriale om leverandørerne. Det udarbejdede informationsmateriale skal i forbindelse med afgørelsen, jf. § 75, stk. 1, udleveres til de personer, der er tilkendt hjælp efter 71.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal indgå skriftlig aftale med den valgte leverandør om udførelsen af den hjælp, der er truffet afgørelse om efter § 75, stk. 1, om leverancesikkerhed efter § 75 b stk. 1 samt om betaling m.v.

Stk. 6. En person, som er berettiget til hjælp eller støtte efter § 71, kan vælge selv at udpege en person til at udføre opgaverne. Den udpegede person skal godkendes af kommunen, som herefter skal indgå kontrakt med den pågældende om omfang og indhold af opgaverne, leverancesikkerhed, jf. § 75 b, stk. 1, samt om betaling m.v.

Stk. 7. Socialministeren fastsætter regler for opgørelse, offentliggørelse m.v. af de kommunale kvalitets- og priskrav efter stk. 1 samt regler for, hvornår kommunalbestyrelsen kan undtages for pligten til at indgå kontrakt, jf. stk. 2.

§ 75 d. Bestemmelserne i § 75 c omfatter ikke boere i plejehjem m.v., jf. § 140, lejere i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og lejere i tilsvarende boligenheder.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre de kvalitetskrav, der stilles til leverandører af kommunale serviceydelser til de i stk. 1 nævnte persongrupper, jf. § 74 a. Hvis kommunalbestyrelsen har ansvaret for andre dele af driften af de i stk. 1 nævnte boliger, skal kommunalbestyrelsen endvidere fastsætte og offentliggøre de kvalitetskrav, der stilles i forbindelse med varetagelsen af disse opgaver.

Stk. 3. Socialministeren fastsætter regler for opgørelse, offentliggørelse m.v. af de kommunale kvalitetskrav efter stk. 2.

§ 75 e. Personer, der modtager hjælp efter § 71, kan vælge en helt eller delvis anden hjælp end den, der er truffet afgørelse om, jf. §§ 75 og 75 a. En tilkendt ydelse, der fravælges efter 1. punktum, kan ikke efterfølgende kræves leveret efter § 75 b, stk. 1.

Klage, opfølgning og tilsyn

§ 75 f. En klage over en afgørelse om hjælp efter §§ 71 og 72 kan først indbringes for det sociale nævn, når

- 1) klagen har været behandlet af klagerådet, jf. § 34, stk. 1, nr. 1, i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, og
- 2) kommunalbestyrelsen har taget stilling til klagerådets indstilling.

§ 75 g. Udover pligten til løbende at følge op på enkeltssager, jf. § 113, har kommunalbestyrelsen pligt til at føre tilsyn med, at de kommunale opgaver efter §§ 71 og 73 a løses i overensstemmelse med de afgørelser, kommunen har truffet efter disse bestemmelser og i henhold til kommunalbestyrelsens vedtagne kvalitetsstandarder, jf. § 74 a.

Stk. 2. Som led i tilsynsforpligtelsen efter stk. 1 skal kommunalbestyrelsen hvert år foretage mindst ét anmeldt og ét uanmeldt tilsynsbesøg i plejehjem m.v., jf. § 140, i plejeboligbebyggelser, der er omfattet af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap, og i andre tilsvarende boligenheder i kommunen. Tilsynet omfatter indsatsen overfor de beboere og lejere, der modtager kommunale serviceydelser. Tilsynet skal ligesom de øvrige kommunale myndighedsopgaver på området udføres af personer, der alene varetager kommunale myndighedsopgaver. Tilsynet må ikke varetages af leverandører eller personer, der udfører opgaver på området.

Stk. 3. Efter hvert tilsynsbesøg udarbejder kommunalbestyrelsen en tilsynsrapport til brug for opfølgningen på tilsynsbesøget. Tilsynsrapporterne offentliggøres og sendes til høring i bruger- og pårørende-rådet, jf. § 112 a, samt i det kommunale ældreråd, jf. § 30 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område. Den enkelte bruger eller pårørende skal endvidere have tilbud om løbende at få tilsendt tilsynsrapporterne. Kommunalbestyrelsen har pligt til på anmodning fra bruger- og pårønderådet eller det kommunale ældreråd at tilbyde det pågældende råd en mundtlig præsentation og drøftelse af tilsynsrapporterne.

Stk. 4. Mindst én gang årligt udarbejder og offentliggør kommunalbestyrelsen en samlet redegørelse om tilsynet efter stk. 2 og 3 samt om det sundhedsfaglige tilsyn efter § 6 a i lov om embedslægeinstitutioner m.v. Redegørelsen skal endvidere indeholde en opgørelse over, hvad der i forbindelse med tilsynet er blevet afdækket om sammenhængen mellem de ydelser, der er truffet afgørelse om, og de faktisk leverede ydelser. Redegørelsen offentliggøres og sendes til høring hos bruger- og pårønderådet, jf. § 112 a, samt hos det kommunale ældreråd. Kommunalbestyrelsen drøfter herefter redegørelsen på et møde med henblik på opfølgning på tilsynet.«

§ 81. Amtskommunen yder hjælp efter §§ 71-75, 78, 79 og 86 til personer, der har ophold i boformer efter §§ 92-94 eller i boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., såfremt boligen er oprettet af eller efter aftale med amtskommunen.

Stk. 2.....

§ 92. ...

Stk. 3. Personer, som modtager tilbud efter stk. 1, og som ønsker at flytte til en anden amtskommune, har, når ganske særlige forhold taler for det, ret til et tilsvarende tilbud i en anden amtskommune. Det er en forudsætning, at den pågældende opfylder betingelserne for at blive optaget både i fraflytningsamtskommunen og i tilflytningsamtskommunen.

Stk. 4. Socialministeren fastsætter nærmere regler om betingelserne for at få tilbud om boform efter stk. 3.

Sagsbehandling og brugerindflydelse

§ 110. Kommunens eller amtskommunens afgørelser om tildeling af personlig hjælp og pleje m.v. efter kapitel 14 skal meddeles ansøgeren i skriftlig form.

Stk. 2. Til brug for afgørelsen efter stk. 1 udarbejder kommunen eller amtskommunen et skema. Skemaet skal som minimum indeholde oplysning om, hvilke opgaver hjælpen omfatter, formålet med hjælpen, og for hvilken periode hjælpen gives. Skemaet udfyldes i samarbejde med ansøgeren og udleveres til ansøgeren i forbindelse med afgørelsen.

5. § 81, stk. 1, affattes således:

»**§ 81.** Amtskommunen yder hjælp efter §§ 71-73 a, 74, 75, 78, 79 og 86 til personer, der har ophold i amtskommunale boformer efter §§ 92-94 eller boliger efter § 115, stk. 4, jf. § 105, stk. 2 i lov om almene bolig samt støttede private andelsboliger m.v., såfremt boligen er oprettet af eller efter aftale med amtskommunen.«

6. § 92, stk. 3, affattes således:

»*Stk. 3.* Personer, som modtager tilbud efter stk. 1, og som ønsker at flytte til en anden amtskommune, har ret til et tilsvarende tilbud i en anden amtskommune. Det er en forudsætning, at den pågældende opfylder betingelserne for at blive optaget i både fraflytningsamtskommunen og tilflytningsamtskommunen.«

7. I § 92 indsættes efter stk. 3 som nyt stykke:

»*Stk. 4.* Retten til frit valg efter stk. 3 omfatter ret til, at ens ægtefælle, samlever eller registrerede partner fortsat kan indgå i husstanden. Hvis en person ønsker, at en ægtefælle, samlever eller registreret partner fortsat skal indgå i husstanden, skal det tilbud, der gives efter stk. 1, være egnet til to personer. Hvis den pågældende person med handicap eller sindslidelse, jf. stk. 3, dør, har den efterlevende person ret til at blive boende.«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

8. § 110 ophæves, og før § 110 a indsættes følgende overskrift:

»*Kvalitetsstandarder*«

Stk. 3. For beboere i plejehjem m.v., jf. § 140, plejeboligbebyggelser omfattet af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. eller lov om boliger for ældre og personer med handicap og tilsvarende boligenheder skal skemaet efter stk. 2 endvidere indeholde oplysninger om den samlede plan for pleje- og omsorgsindsats for ansøgeren. 1. pkt. omfatter alene de beboere og lejere i de nævnte boligformer, der modtager kommunale serviceydelser. Skemaet udfyldes i samarbejde med ansøgeren, nærmeste pårørende eller anden nærtstående og eventuelt ansøgerens egen praktiserende læge. Skemaet udleveres til ansøgeren i forbindelse med afgørelsen.

§ 110 a. Socialministeren fastsætter regler om, at kommunen og amtskommunen skal træffe beslutninger om indhold, omfang og udførelse af tilbud til voksne efter loven samt følge disse beslutninger op.

§ 113 a. Kommunalbestyrelsen har pligt til at føre tilsyn med, at de kommunale opgaver efter §§ 71 og 72 løses i overensstemmelse med de afgørelser, kommunen har truffet efter disse bestemmelser og i henhold til kommunens vedtagne kvalitetsstandarder, jf. § 110, stk. 4.

§ 128. ...

§ 149. Forslag om revision af § 75, stk. 3, og § 81, stk. 3, fremsættes for Folketinget senest i folketingsåret 2001-02.

9. § 113 a ophæves.

10. Efter § 128 indsættes:

»§ 128 a. For personer, der er fyldt 67 år, og som har ophold i boformer efter §§ 92 eller 140 eller efter § 5 i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., afholdes opholdskommunens udgifter til hjælp efter denne lov af den tidligere opholdskommune.

Stk. 2. Den tidligere opholdskommunes betaling efter stk. 1 kan højst udgøre en af socialministeren fastsat takst. Socialministeren bekendtgør årligt takster for betaling efter 1. pkt.«

11. § 149 affattes således:

»§ 149. Forslag om revision af §§ 75 f, og 81, stk. 2, fremsættes for Folketinget senest i folketingsåret 2003-2004.«

§ 2

I lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. lovbekendtgørelse nr. 267 af 12. april 2000, som senest ændret ved § 2 i lov nr. 490 af 7. juni 2001, foretages følgende ændring:

§ 9 a. ....

Stk. 2. Opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 1, når en person på grund af særlige forhold har ret til at flytte til et tilsvarende tilbud i en anden kommune eller amtskommune efter følgende bestemmelser:

- 1) § 92, stk. 3, i lov om social service.
  - 2) § 63, stk. 1, i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.
- Stk. 3...*

§ 76. Såfremt en person i medfør af § 63 i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. har ret til og får anvist en bolig med kommunal anvisningsret i en anden kommune, kan opholdskommunen kræve sin nettoudgift til boligstøtte refunderet af den tidligere opholdskommune.

Stk. 2. Såfremt en person i medfør af § 63 i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v. har ret til og får anvist en bolig med amtskommunal anvisningsret i en anden amtskommune, kan den amtskommune, hvor boligen er beliggende, kræve sin nettoudgift til boligstøtte, jf. § 75 a, refunderet af den tidligere opholdsamtskommune

1. § 9 a, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Opholdskommunen har ret til refusion efter stk. 1, jf. § 128 a i lov om social service, når en person er flyttet til et tilsvarende tilbud i en anden kommune eller amtskommune efter følgende bestemmelser:

- 1) § 92, stk. 3, i lov om social service eller
- 2) § 58 a i lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v.«

§ 3

I lov om individuel boligstøtte, jf. lovbekendtgørelse nr. 62 af 31. januar 2001, som ændret ved § 5 i lov nr. 285 af 25. april 2001 foretages følgende ændringer:

1. § 76, stk. 1, affattes således:

»**§ 76.** Hvis en person i medfør af § 58 a i lov om almene boliger og støttede private andelsboliger m.v. får anvist en bolig med kommunal anvisningsret eller en bolig anvist efter lovens § 143 e i en anden kommune, kan opholdskommunen kræve sin nettoudgift til boligstøtte refunderet af den tidligere opholdskommune.«

2. § 76, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Hvis en person i medfør af § 58 a i lov om almene boliger og støttede private andelsboliger m.v. får anvist en bolig med amtskommunal anvisningsret i en anden kommune, kan den amtskommune, hvor boligen er beliggende, kræve sin nettoudgift til boligstøtte, jf. § 75 a, refunderet af den tidligere opholdsamtskommune.«

§ 4

Loven træder i kraft den 1. juli 2002.

Til lovforslag nr. L 130. Skriftlig fremsættelse (28. februar 2002)

Socialministeren (Henriette Kjær) :

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om individuel boligstøtte (Frit valg af leverandør af personlig og praktisk hjælp m.v.)

(Lovforslag nr. L 130).

Lovforslaget er et led i udmøntningen af finanslovsaftalen for 2003 mellem regeringen og Dansk Folkeparti.

Lovforslaget består af en række elementer, der har det til fælles at de skal tjene to overordnede formål:

Dels skal de ældre have større valgfrihed og større indflydelse på tilrettelæggelsen af deres eget liv.

Dels skal der gøres op med de kommunale monopoler på leveringen af serviceydelser i hjemmeplejen.

Derudover skal forslaget også tjene til at synliggøre og indskærpe kommunalbestyrelsernes myndighedsansvar overfor borgerne, og til at styrke særligt de ældres retssikkerhed.

Lovforslaget har følgende hovedelementer:

1. Det foreslås, at kommunalbestyrelsen pålægges at fastsætte og offentliggøre de kvalitets- og prismæssige krav, der i den enkelte kommune stilles til leverandører af personlig og praktisk hjælp. Kommunalbestyrelsen skal ligeledes forpligtes til at indgå kontrakt med de leverandører, der opfylder disse krav. I den enkelte kommune stilles der de samme krav om indhold og godkendelse til

alle leverandører – uanset om leverandøren er kommunal eller privat.

Hjemmehjælpsmodtageren vælger selv den af de godkendte leverandører, som pågældende ønsker skal udføre opgaverne hos den sig.

2. Det foreslås, at fleksibiliteten med hensyn til tilrettelæggelsen af hjælpen øges, så det i højere grad bliver op til den ældre selv fra gang til gang at aftale med hjemmehjælperen, hvordan udførelsen af hjælpen skal tilrettelægges. Den ældre skal også have bedre mulighed for selv at vælge hvilke opgaver, der skal løses.
3. Der foreslås endvidere en tydeliggørelse af kommunalbestyrelsens forpligtelse til at sikre, at de ældre får den hjælp, der er truffet afgørelse om.
4. Endeligt foreslås det, at de væsentlige forbedringer i de ældres mulighed for frit at vælge en ældre- eller plejebolig – også på tværs af kommunegrænserne – der gennemføres i erhvervs- og økonomiministerens lovgivning, også gennemføres for så vidt angår de (få) boligtyper, der fortsat reguleres i den sociale lovgivning.

Formålet med lovforslaget er at sætte borgeren i centrum, og skabe bedre rammer for en ældrepolitisk indsats baseret på kontinuitet, selvstændighed, værdighed og respekt for de ældre, og for deres individuelle ønsker og behov. Det er regeringens faste overbevisning, at ikke mindst den mulighed for individuelle løsninger, der skabes med forslagene om frit valg, vil give større tilfredshed blandt de ældre.

Et andet vigtigt formål med lovforslaget er at skabe øget konkurrence om leveringen af ydelserne i hjemmeplejen. Øget konkurrence skær-

per opmærksomheden om, at pris og kvalitet er orden, og forhindrer at et unaturligt monopol kommer til at virke som en sovepude, både for leverandørerne og for kommunalbestyrelserne, der jo har ansvaret for, at skatteborgernes penge bruges så godt og så effektivt som muligt.

En forudsætning for, at alle leverandører bliver behandlet på samme måde, er at der skelnes mere klart imellem de kommunale myndighedsopgaver og de kommunale leverandøropgaver. Dette er væsentligt af habilitets- og ligebehandlingsmæssige grunde. Men for borgerne er der også klare fordele forbundet med at få udskilt kommunalbestyrelsens myndighedsopgaver fra de opgaver, der varetages af den kommunale leverandørvirksomhed. Det er regeringens klare forventning at lovforslaget dermed også vil kunne bidrage til at sætte fokus på den opgave, der

er kommunalbestyrelsernes fremmeste og fornemmeste, nemlig at påtage sig myndighedsansvaret overfor borgerne og det politiske ansvar for serviceniveauet i kommunen. Dette vil også kunne forbedre grundlaget for den demokratiske proces i kommunerne, ved at medvirke til at skabe større åbenhed om borgernes rettigheder og om de politiske beslutninger i kommunen.

Merudgifterne ved lovforslaget er efter aftale med Kommunernes Landsforening dækket ved den ½ mia. kr., der i finanslovsaftalen med Dansk Folkeparti er afsat til bedre omsorg og frit valg for ældre.

Med disse bemærkninger skal jeg indstille lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.